

TEMA BROJA

FESTIVAL ODRŽIVOSTI

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku u suradnji sa Sveučilištem u Splitu, Kulturno-razvojnim centrom Općine Bilje, Fakultetom turizma i ruralnog razvoja u Požegi, Prehrambeno-tehnološkim fakultetom u Osijeku, Odjelom za biologiju Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku te tvrtkom TERA Tehnopolis d. o. o. organizirao je prvi Festival održivosti. Festival je održan od 13. do 18. rujna ove godine na nekoliko lokacija u Osijeku i u Bilju. Svečano otvorenje Festivala održano je u Auli Rektorata Sveučilišta u Osijeku. Nazočne je u ime Uprave Sveučilišta pozdravio red. prof. dr. art. Robert Raponja, prorektor za međuinstitucijsku suradnju Sveučilišta u Osijeku, naglasivši važnost ostvarivanja ciljeva održivog razvoja kroz užitek te smjestivši taj prvi Festival održivosti između međunarodnog skupa Hranom do zdravlja i Ribarskih dana u Kopačevu. O temi održivosti govorio je u ime suorganizatora prof. dr. Nikola Koceć Bilan, prorektor za studente, nastavu i poslovanje Sveučilišta u Splitu, koji je izrazio želju da Festival bude poticaj za organiziranje sljedećih festivala na temu održivosti u akademskoj zajednici. Suradnjom uprave dvaju Sveučilišta nastala je ideja organiziranja Festivala održivosti. Manifestacija će se održavati

svake godine, jednom u Osijeku, a potom u Splitu. Skup su pozdravile i svoj program predstavile prof. dr. Stela Jokić, prodekanica za promidžbu i suradnju s gospodarstvom Prehrambeno-tehnološkog fakulteta Osijek, i prof. dr. Tanja Žuna Pfeiffer, pročelnica Odjela za biologiju Sveučilišta u Osijeku, koje su također pozdravile ideju održavanja Festivala održivosti.

O važnosti održivog razvoja u poduzetništvu publici su govorili gđa Ana Nikšić Šarić, direktorica Tere Tehnopolis Osijek, doc. dr. Berislav Andrić, prodekan Fakulteta turizma i ruralnog razvoja u Požegi, gđa Marina Holjenko, u ime Centra za kvalitetu Sveučilišta u Osijeku, te gđa Ivana Plaščak, ravnateljica Kulturno-razvojnog centra Općine Bilje.

Otvorenje Festivala održivosti zaključio je prof. dr. Igor Jerković, prorektor za znanost i kvalitetu Sveučilišta u Splitu, koji je održao zanimljivo predavanje s naglaskom na bit 17 globalnih ciljeva održivog razvoja u kontekstu razvoja znanosti i općenito akademske zajednice.

U sklopu Festivala održivosti važno mjesto zauzima međunarodni znanstveno-stručni skup pod nazivom "HRANOM DO ZDRAVLJA" koji se održava u organizaciji Prehrambeno-tehnološkoga fakulteta Osijek. Primaran je cilj skupa okupiti eminentne stručnjake

akademske zajednice i industrije kao i sve druge kojima su u središtu zanimanja hrana, utjecaj hrane na zdravlje te zdravi stilovi života. Radionice i predavanja organizirani su za ciljanu publiku od učenika osnovnih i srednjih škola, studenata, budućih poduzetnika, start-up tvrtki, poduzetnika u kasnijem rastu i razvoju, obiteljskih poljoprivrednih gospodarstva, inovatora i istraživača.

Sedamnaest globalnih ciljeva održivog razvoja

Program UN-a do 2030. sadržava 17 ciljeva održivog razvoja. Sedamnaest globalnih ciljeva održivog razvoja predstavljaju univerzalne pokazatelje za koje se očekuje da će ih članice Ujedinjenih naroda koristiti u kreiranju svojih politika u narednih petnaest godina.

U kolovozu 2015. godine 193 su se zemlje usuglasile oko sljedećih sedamnaest ciljeva i njihovih 169 pridruženih ciljeva, a trajat će do 2030. godine. Ciljevi održivog razvoja usmjereni su k rješavanju uzroka siromaštva i univerzalnu potrebu za razvojem koja će u jednakoj mjeri odgovarati svim ljudima i dijelovima svijeta.

Podsjetimo, održivi razvoj temeljno je načelo Ugovora o Europskoj uniji i prioritetni cilj unutarnje i vanjske politike EU-a.

FILOZOFSKI FAKULTET OSIJEK

JEZIKOM PREDAČKIM, JEZIKOM OTAČASKIM

prof. dr. sc. Milica LUKIĆ

Prvi Festival održivosti koji se od 13. do 18. rujna održavao u Osijeku i Bilju u suradnji Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Sveučilišta u Splitu i Kulturno-razvojnog centra Općine Bilje otvoren je monodramom Joška Ševe *Govorite li hrvatski?*. Kako je zadatak ove manifestacije bio predstaviti dostignuća akademske zajednice u doprinosu ostvarivanja ciljeva održivog razvoja, ta ga je - uvodnom manifestacijska - antologijska monodrama odzrcalila u njegovoj punini i svaku njegovu vidu: premijerno je izvedena 1994. godine u Dramskom kazalištu Gavella i izvodi se do danas, punih dakle 29 godina, u Hrvatskoj i diljem svijeta, a autor joj je i izvođač ugledni hrvatski glumac i redoviti profesor u trajnom zvanju na Odsjeku glume Akademije dramske umjetnosti u Zagrebu Joško Ševo. Priča o održivosti zapravo je uglavljena u jeziku samom kao imanentnu čovjekovu svojstvu, od njega neodvojivi

vu, koje s njim - čovjekom - živi i razvija se u vremenu i prostoru, pamti i predviđa pa onda - hologramski - istovremeno svjedoči o svemu što jest, što je bilo i što će biti. Kada se omeđi Zemljinim koordinatama, jezik se onda s općeljudskoga ili biološkoga plana preljeva u sociološki i na koncu u individualni plan - i postaje jezik Roda i naRoda, predački, jzik otačaski i materinski, jezik sinovski. Na toj razini jezik nije samo biološki neodvojiv od pojedinca nego je jezik i isto što i narod. Naši su nas jezičnogenetski pretci tomu poučili okupljajući se jezikom - oko Slova - u *ethnos*.

Upravo se u toj dimenziji prebiva slušajući i gledajući (a zapravo čitajući) monodramu *Govorite li hrvatski?*; prebiva se u tisućgodišnjoj hrvatskoj, S/slovom zabilježnoj, književnojezičnoj tronarječnoj povijesti (i sadašnjosti): od Držihina i Dobrovitova zapisa na Bašćanskoj ploči, Marulića i hrvatskih *začinjavac*, Hektorovića i Držića... Matoša, I. Kozarca, Ujevića, Pupačića, Kovačića, Soljana, Stamaća i mnogih drugih ve-

likana hrvatske književnosti sve do naših dana, a onda govoreno po glasu i tijelu hrvatskoga dramškoga prvaka Joška Ševe.

Joško Ševo (pre)moćan je medij - jer ako ga se nazove samo interpretom, poništava se moć njegova umijeća i predanja u kanaliziranju jezika naših gena (koji preradovičevski *zuji, zveči, zvoni, zvuči, šumi, grmi, tutnji, huči*). A ta se moć ogleda i u odabiru književnih predložaka i u njihovu preciznom spajanju po *šavovima* milenijskoga tkanja, te u višedimenzionalnom preciznom orkestriranju svih sastavnica njegova tijeloinstrumenta da u nešto više od sat vremena prenese publici jezično predačko nasljeđe, podsjećajući ih tko su i odakle su, osvješćujući ih u istini da je hrvatska baštinska kultura rođena i odnjegovana na svečanosti i punoj smisla Riječi-graditeljici (upitno intoniran naslov monodrame *Govorite li hrvatski?* zapravo je pitanje koje se tiče svjesnosti o složenosti i razvedenosti termina *hrvatski jezik* u njegovoj ča-kaj-što, tj. tronar-

ječnoj idiomatskoj stvarnosti, dijalekatskoj raznolikosti, standardnosti i sl.). Monodrama *Govorite li hrvatski?* podsjetnik je vremenu sadašnjem da je u moći jezika sve - starozavjetni bi autor rekao: *i život i smrt* - jer u njemu počiva čovjekova stvaralačka energija u kojoj se udružuje ona naših predaka sa svakim od nas u svakoj točki vremena. Poštujući jezik u kojem *živimo, mičemo se i jesmo* poštujemo svoje pretke u njemu i odajemo im počast, a zauzvrat dobivamo snagu da se i sami ostvarujemo u svojoj složenosti svoje ljudske prirode u svom vremenu (i prostoru). Kada ju na taj način doživimo, ova monodrama postaje lijek, iscjeliteljski se uvlači u prostor srčanoga središta - hrani i krijepi, čini da se osjećamo ponosno i uzvišeno. Vibracijska snaga riječi, energetski kodovi u njih ucijepljeni, bratski gestovni jezik - sve to čini da se *jezik hrvatski, otačaski i materinski, jezik sinovski* u monodrami *Govorite li hrvatski?* doživi univerzalnim, *cijepečim* kodom, koji preko *logosa* nadilazi granice *ethnosa*.

